

Amikor az első könyv kézbe kerül

– a Könyvkelengye-program

A Kulturális és Innovációs Minisztérium és az Országos Széchényi Könyvtár közös mintaprogramja korai olvasásra nevelés érdekében

A közös olvasás örömét és a magyar kultúra szeretetét vitte el a családokhoz a nemzeti könyvtár és a Kulturális és Innovációs Minisztérium közös programja, a Könyvkelengye, amely 2025 augusztus és szeptember folyamán valósult meg Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye hat településén. A mintaprojekt célja az volt, hogy a legkisebbek már életük első éveiben találkozzanak a könyvvel, mint élménnyel, és a családi olvasás természetes része legyen a mindennapjaiknak.

A program születése és célja

A Könyvkelengye megvalósításának gondolata 2023 elején fogalmazódott meg az Országos Széchényi Könyvtárban, annak felismeréseként, hogy a gyermekek olvasóvá nevelésében már a legkorábbi életstagesz is meghatározó. A kezdeményezés Rózsa Dávid főigazgató elképzeléséből született, és a Petőfi-program – Olvasó családok című pályázat támogatásával

valósulhatott meg. A kulturális kormányzat 12 millió forintot biztosított a pályázat megvalósítására, amely egyértelműen a nemzeti könyvtár egyik legsikeresebb társadalmi szemléletformáló programjává vált.

A kezdeményezés célja, hogy a 0–4 éves korosztály tagjai már kisgyermekként pozitív élményként találkozzanak a könyvekkel. A szülőkkel, nagyszülőkkel vagy nagyobb testvérekkel való közös mesélés, lapozgatás egyszerre erősíti a kötődést, és alakítja ki a könyvekkel való természetes és örömteli kapcsolatot. Az OSZK gondos szakmai válogatása a szülőknek is támogatást kínált a kultúrára nevelésben; a csomag lapozgatókat, böngészőket, ismeretterjesztő és játszva tanító, készségfejlesztő kiadványokat is tartalmazott.

A Könyvkelengye-csomag tartalma

A válogatásban a korai olvasás, a zenei játék és az érzelmi intelligencia fejlesztése egyaránt helyet kapott:

- Gyurkó Szilvia, Palya Bea és Szabó T. Anna közös, Minden gyerek kicsi kincs című kötete segítségével az egészséges és biztonságos testkép kialakítását erősítő verset és mondókat könnyen megtanulhatják a bölcsisek és ovisok is, a kedves mesét pedig örömmel olvashatja kicsi és nagy.
- Sam Taplin Kukucs-könyve – Hova bújtál, kisbagoly? című kiadványban stancolt oldalak, formára vágott alakzatok fejlesztik a kisgyerekek motorikus képességeit, mivel a képek mellett az adott tárgyak, élőlények formájával is megismerkedhetnek.
- A zeneiség és a nyelv elsajátításának fontossága is kiemelt szerepet kapott, így került a Könyvkelengyébe Szabó T. Anna Dudorászó című kötete, amelynek lapjain ritmikus mondókák, lágyabb altatók, számos vicces állat és ember jelenik meg;
- Kádár Annamária Lilla és Tündérbogyó – 30 érzelmi intelligencia fejlesztő mese című műve a hazai mesepszichológia úttörő szemléletét képviseli.
- A Pöttöm versek – Babamóka hason fekve különleges leporelló formátumú kiadvány, ezért mindegy, hogy ülünkben van a baba, vagy éppen hason fekszik: a közös olvasás mindig remek móka ezzel a könyvvel!
- A Kicsik könyve – Ismerkedés a színek világával című kiadvány segítségével a kisgyermek vizuális felfedezésre indulhatnak, megismerhetik az első színeket, képességeik fejlődnek, miközben kiszínezik az aranyos képeket, és bérlegasztják a matricákat. A feladatok nehézsége a 2 éves korosztály szintjéhez igazodik.

„A Könyvkelengye nem csupán könyvadomány-program, hanem egyfajta szemléletformáló kezdeményezés is, amely az olvasás közösségi és kulturális értékét helyezi középpontba”

Ezer családhoz jutott el az olvasás öröme

A mintaprojekt az Országos Széchényi Könyvtár szakmai irányításával és a Kulturális és Innovációs Minisztérium támogatásával valósult meg Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye hat településén: Kesznyétenben, Szerencsen, Taktaszadán, Gesztelyben, Sajóórosön és Ongán. A helyi önkormányzatok és könyvtárak együttműködése példás volt, amelynek köszönhetően összesen 1000 könyvsomag jutott el a kisgyermekes családokhoz. Az átadások több helyszínen, a települések falunapjaihoz és városi rendezvényeihez kapcsolódva zajlottak. Koncz Zsófia, a Kulturális és Innovációs Minisztérium családokért felelős államtitkára mindenütt személyesen köszöntötte a családokat, több alkalommal Rózsa Dávid főigazgató és az OSZK főigazgatói kabinetvezetője kíséretében.

A program állomásain a könyvsomagok átadása falunapok és fesztiválok keretében zajlott, amely a helyi közösségek ünnepévé tette az eseményeket. Szerencsen, az 5. Szerencsi Artúr Napok Fesztiválján Hankó Balázs kultúráért és innovációért

felelős miniszter is csatlakozott az átadáshoz, ahol Koncz Zsófia kiemelte: a Könyvkelengye egy pilot program, amely az olvasást szeretné országsszerte népszerűsíteni – kezdve egészen a legkisebbekkel.

A könyvek átadása nemcsak ajándékozás volt, hanem az olvasás és a családi összetartozás ünnepe. A helyszíneken közelről tapasztalhattuk meg a gyermekek és a szülők örömét, amikor kézbe vették a kiadványokat. Mindez mindannyiunkat megerősített abban, hogy érdemes folytatni a programot.

Az OSZK munkatársai a program minden szakaszát – a válogatástól és csomagolástól kezdve a szállításig és a kommunikációig – saját szervezésben bonyolították le, bizonyítva a könyvtári szakma közösségének erejét.

Szemléletformáló kezdeményezés

A Könyvkelengye nem csupán könyvadományprogram, hanem egyfajta szemléletformáló kezdeményezés is, amely az olvasás közösségi és kulturális értékét helyezi középpontba. Ez egyúttal összhangban áll

a november 3-án meghirdetett második Könyvtári Kihívás program célkitűzéseivel is. Az OSZK és a KIM közös célja, hogy a családokban újra természetes legyen a mesemondás, az együtt töltött könyves idő –, és hogy a nemzeti könyvtár ne csak a múlt őrzője, hanem a jövő olvasóinak támogatója is legyen.

Folytatás országos szinten

A mintaprojekt biztató fogadtatása megerősítette az OSZK-t abban a felismerésben, hogy a programra országos szinten is igény mutatkozik. A 2025-ös tapasztalatok alapján, reményeink szerint 2026-ban már a teljes országban folytatódhat a Könyvkelengye, a Kulturális és Innovációs Minisztériummal együttműködésben.

A Könyvkelengye egyszerre szól a könyvről, a családról és a közösségről. A nemzeti könyvtár e kezdeményezéssel nemcsak az olvasó nemzedékekért, hanem a kulturált, könyvtárba járó Magyarországért is dolgozik. Meggyőződésünk, hogy a könyvtárak a jövő tudástársadalmának kulcsintézményei maradnak, amelyekre a most felnövekvő nemzedékek is biztonsággal építhetnek.

Lewalt-Jezierski Zoltán

„A mintaprojekt az Országos Széchényi Könyvtár szakmai irányításával és a Kulturális és Innovációs Minisztérium támogatásával valósult meg Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye hat településén”